

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія
Кафедра гуманітарних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Юридичне документознавство»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

262 Правоохоронна діяльність (поліцейські)

Суми 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 р. № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
ХНУВС
Протокол від 08.07.2024 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії
ХНУВС

Протокол від 27.08.2024 р. № 7

Розробник:

Доцентка кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії ХНУВС, канд. пед.
наук, доцентка Ганна ДОВГОПОЛОВА

Рецензенти:

1. Доцентка кафедри української мови Сумського державного
педагогічного університету імені А.С.Макаренка, кандидатка філологічних
наук, доцентка Вікторія ГЕРМАН

2. Доцентка кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ, докторка юридичних наук,
доцентка Олена МАРКОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3 Загальна кількість годин – 90 Кількість тем – 8	26 «Цивільна безпека» 262 Правоохоронна діяльність (поліцейські) <u>перший (бакалаврський)</u> (назва СВО)	Навчальний курс <u>1</u> (номер) Семестр <u>2</u> (номер) Види контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
<div style="text-align: center;">денна форма навчання</div> Лекції – <u>4</u> ; (години) Семінарські заняття – <u>8</u> ; (години) Практичні заняття – <u>18</u> ; (години) Самостійна робота – <u>60</u> ; (години)		<div style="text-align: center;">заочна форма навчання</div> Лекції – _____; Семінарські заняття – _____; (години) Практичні заняття – _____; (години) Самостійна робота – _____; (години)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: Сформувати вміння і практичні навички роботи з текстами юридичних документів; навчити техніці складання юридичних документів відповідно до вимог законодавства України, граматичної та стилістичної правильності, термінологічної коректності, ясності, чіткості; сформувати вміння аналізувати правотворчі та правозастосовні помилки та вільно володіти методами їх усунення; сформувати професійні та комунікативні компетенції на основі розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів та технологій міжособистісного ділового спілкування.

Навчальна дисципліна спрямована на прищеплення курсантам умінь і навичок підготовки, написання та оформлення юридичних документів (управлінських, цивільно-правових, адміністративно-правових), уміння юридично грамотно висловлювати свої думки.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення з класифікаційними характеристиками юридичних документів;
- вивчення особливостей юридичного документа: офіційно-ділового стилю, юридичних термінів, структури;
- вироблення навичок складання юридичних документів та правильним розміщенням їх реквізитів;
- ознайомлення зі структурою тексту юридичного документа; ознаками, що характеризують структуру документа;
- засвоєння порядку документообігу.

Міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами, як «Філософія права», «Юридична логіка», «Юридична деонтологія», «Конституційне право», «Теорія держави та права», «Історія держави та права України», «Соціологія», «Адміністративне право», «Адміністративна діяльність», «Кримінальний процес», «Криміналістика». та ін.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- основні нормативно-правові акти, державні стандарти, що застосовуються при складанні й оформленні юридичних документів;
- правові, логічні, лінгвістичні, структурно-композиційні вимоги юридичної техніки до змісту, структури і форми правозастосовних актів;
- прийоми використання юридичної аргументації у письмових текстах, особливості послідовного і логічного викладу інформації у текстах нормативно-правових та правозастосовних актів;
- види правотворчих і правозастосовних помилок, яких припускаються у текстах юридичних документів;
- напрямки та системи захисту цінної інформації та конфіденційних документів;
- призначення, складу, ознак і видів організаційно-правової, розпорядчої, кадрової документації, кримінальних процесуальних, адміністративно-правових, цивільно-правових документів;

вміти:

- правильно оформлювати та розташовувати реквізити у правозастосовних актах, дотримуючись вимог державних стандартів та нормативно-правових актів;
- правильно використовувати юридичні терміни у текстах юридичних документів;
- правильно оформлювати посилання на тексти правових актів і здійснювати порядок цитування правових приписів;
- уникати правозастосовних помилок у текстах актів правозастосування;
- редагувати юридичні тексти з точки зору граматики, стилістики, композиції (розташування аргументів і структурних частин тексту);
- аналізувати юридичні тексти з точки зору чіткості, ясності, зрозумілості, термінологічної коректності;
- аналізувати тексти правозастосовних актів в аспекті дотримання правових, логічних, структурних, мовностилістичних вимог;
- кваліфіковано складати управлінські, кримінальні процесуальні, адміністративно-правові, цивільно-правові документи згідно з вимогами юридичної техніки та володіти культурою оформлення правових актів.
- застосовувати на практиці засоби та прийоми юридичної техніки при складанні правозастосовних актів.

Для виконання поставлених завдань дібрано різні усні та письмові вправи, виконання яких повинно закріпити на практиці засвоєні теоретичні знання і навіть доповнити їх. З метою активізації розумової діяльності курсантів: підібрано цікаві, оригінальні завдання, всіляко урізноманітнені. Так, крім традиційних вправ, заплановано й такі види роботи, як завдання з використанням різних видів словників, вправи на заміну одних синтаксичних конструкцій іншими, скорочення і поширення тексту, різні описи й твори, добирати синоніми, антоніми, пароніми до запропонованих лексем та складати з ними речення, проводити читання вголос, монологічні усні перекази та діалоги, бесіди, виступи перед аудиторією з повідомленням чи доповіддю, тренінги тощо. Продумано організацію самостійної роботи курсантів зі словниками, навчальними посібниками та іншою додатковою літературою, а також поточних консультацій, що передбачають виконання курсантами додаткових завдань зі складних тем.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
Результати навчання (РН)	РН-5.	Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Юридичне документознавство як навчальна дисципліна. Юридичний документ як матеріальний носій правової інформації.

Предмет, мета, завдання навчальної дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами.

Місце документознавства в системі наук.

Правове регулювання як державно-владний вплив на суспільні відносини. Правове регулювання процесів створення та використання нормативних актів у системі МВС України.

Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року.

ДСТУ 4163-2003. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів.

Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877.

Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376.

Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події: наказ МВС України від 06.11.2015 № 1377.

Про організацію роботи із запитами на публічну інформацію в Національній поліції України: наказ МВС України від 07.02.2017 № 95.

Про затвердження Інструкції з організації контролю за виконанням документів у Національній поліції України: наказ МВС України від 13.06.2016 № 503.

Поняття інформації як документованих або публічно оголошених відомостей про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі. Види інформації у правовому регулюванні: описова (deskриптивна), наказова (presкриптивна). Основні види інформації відповідно до чинного законодавства: статистична, масова, правова, соціологічна, державних органів, органів місцевого та регіонального самоврядування, про особу, довідково-енциклопедичного характеру.

Походження терміна «документ». Відсутність єдності поглядів у розумінні терміна «документ». Визначення поняття «документ». Визначення документа в державних стандартах, нормативно-правових актах, словниках.

Засоби і способи передачі інформації в часі та просторі. Засоби і способи документування, їх класифікація.

Матеріальні носії документної інформації, їх класифікація та характеристика.

Основні функції документа (інформаційна, комунікативна, соціальна, пізнавальна, культурна; правова, управлінська, історичного джерела) та їх особливості.

Ознаки документа. Юридична сила документа.

Класифікація документів, які створюються в процесі управлінської діяльності: за походженням, за стадіями створення, за юридичною силою, за ступенем таємності, за місцем виникнення, за способом фіксації інформації, за способом виготовлення, за терміном виконання, за ступенем складності, за терміном зберігання, за каналом сприйняття.

Поняття про юридичний документ як письмовий акт, що містить правову інформацію. Класифікації юридичних документів. Співвідношення понять «інформація», «документ», «юридичний документ».

Історичні традиції ведення документів.

Тема 2. Юридична техніка як інструмент укладання правових актів. Правозастосовні помилки як порушення вимог юридичної техніки.

Юридична техніка як чинник ефективності правозастосовної діяльності.

Різні судження вчених-правознавців щодо визначення поняття юридичної техніки, її елементів. Мета юридичної техніки. Види юридичної техніки.

Елементи юридичної техніки: юридико-технічні засоби, юридико-технічні прийоми, юридико-технічні правила-вимоги. Залежність якості юридичних документів від рівня їх юридико-технічної досконалості.

Сутність правових вимог до оформлення юридичних документів.

Характеристика логічних вимог до юридичних документів.

Сутність структурних вимог до оформлення юридичних документів.

Характеристика лінгвістичних вимог до викладу матеріалу в юридичних документах.

Типові помилки у текстах юридичних документів. Способи їх усунення.

Тема 3. Система структурних одиниць юридичних документів. Правила оформлення реквізитів.

Реквізит юридичного документа як його інформаційний елемент. Бланк офіційного документа. Формуляр-зразок як єдина модель побудови комплексу документів.

Поділ реквізитів документа на постійні та змінні. Склад реквізитів документів. Постійні реквізити формуляра документа. Оформлення основних реквізитів у документах. Загальні правила оформлення реквізитів документа. Вимоги до змісту реквізитів у документах. Вимоги до розташування реквізитів у документах.

Вимоги до документів, які виготовляють за допомогою друкувальних засобів.

Структурні та інгвістичні особливості юридичних документів. Вибір слів за їх значенням. Єдність юридичної термінології у юридичних документах. Дотримання правил лексики, граматики й синтаксису української мови. Форми викладу тексту документа. Вибір стійких зворотів при побудові текстів правової сфери.

Побудова речень у тексті документа.

Правопис власних назв. Форми викладу тексту документа.

Правила написання чисел, дат, цифр, грошових сум.

Тема 4. Організація сучасного діловодства.

Поняття справочинства, документообігу та документування.

Адміністративне і спеціальне справочинство.

Структура, обсяг документообігу, його основні етапи. Прийом, первинна обробка, попередній розгляд і розподіл документів. Виконання документів.

Поняття цінної інформації, конфіденційних документів. Склад і напрямки захисту документної інформації.

Система захисту цінної інформації та конфіденційних документів: елементи правового, організаційного, технічного, програмно-математичного захисту інформації.

Технологія захисту документної інформації: захищений документообіг; обробка документів, які надходять до і виходять з установи; облік і зберігання справ з конфіденційними документами; порядок роботи персоналу з цінною інформацією та конфіденційними документами.

Контроль за виконанням документів.

Архівне зберігання документів. Особливості архівного зберігання документів.

Тема 5. Техніка створення документів управлінської діяльності. Типові помилки та шляхи їх усунення.

Призначення, склад і види організаційно-правової документації. Формуляри-зразки організаційних документів. Складання й оформлення організаційно-правових документів.

Призначення, склад і види розпорядчих документів. Характеристика й основні реквізити розпорядчих документів. Формуляри-зразки розпорядчих документів. Складання й оформлення розпорядчих документів.

Сутність і призначення кадрових документів. Особливості оформлення основних видів документів із кадрових питань. Складання й оформлення кадрових документів.

Призначення, склад і види інформаційно-довідкових документів. Складання й оформлення довідково-інформаційних документів.

Стійкі мовні звороти, що застосовуються в організаційно-правових і розпорядчих документах.

Структурні частини організаційно-правових і розпорядчих документів.

Структура текстів кадрових документів.

Структурні частини інформаційно-довідкових документів.

Визначення поняття правозастосовних помилок. Види правозастосовних помилок.

Правові помилки та методи їх усунення.

Логічні помилки та методи їх усунення.
Лінгвістичні помилки та методи їх усунення.
Логіко-лінгвістичні помилки та методи їх усунення.
Структурні помилки та методи їх усунення.
Фактичні помилки та методи їх усунення.
Технічні помилки та методи їх усунення.

Тема 6. Техніка створення кримінально-правових та кримінально-процесуальних документів. Типові помилки та шляхи їх усунення.

Поняття кримінальних процесуальних документів, їх призначення, сфера застосування, ознаки.

Вимоги Кримінального процесуального кодексу України до форми й змісту кримінальних процесуальних документів.

Вимоги до кримінальних процесуальних документів, що ґрунтуються на принципах кримінального процесу.

Класифікація кримінальних процесуальних документів: за стадіями судочинства й особами, які приймають процесуальні рішення, стосовно відношення до виявлення та закріплення доказів; за процесуальним значенням; за імперативністю прийняття; за суб'єктами прийняття; за місцем проведення; за юридичною силою; за касаційним оскарженням та опротестуванням.

Процесуальні документи на стадії порушення кримінальної справи.

Процесуальні документи досудового слідства й дізнання.

Процесуальні документи, що відображають закінчення й поновлення розгляду справ.

Характеристика кримінальних процесуальних документів, які складаються в суді.

Особливості оформлення кримінальних процесуальних документів.

Стійкі мовні звороти, що застосовуються в кримінальних процесуальних документах.

Тема 7. Техніка створення адміністративно-правових та адміністративно-процесуальних документів. Типові помилки та шляхи їх усунення.

Сутність і призначення адміністративно-правових та адміністративно-процесуальних документів.

Види адміністративно-правових та адміністративно-процесуальних документів.

Основні адміністративно-правові документи.

Правила складання й оформлення адміністративних постанов та адміністративних протоколів.

Специфічні особливості адміністративних протоколів порівняно з кримінальними процесуальними.

Допоміжні адміністративно-правові документи. Правила їх складання й оформлення.

Вимоги до складання й оформлення адміністративно-правових документів.

Мовні звороти, що застосовуються в адміністративно-правових документах. Особливості викладу адміністративно-правових документів.

Тема 8. Техніка створення цивільно-правових та цивільно-процесуальних документів. Типові помилки та шляхи їх усунення.

Сфера застосування цивільно-правових та цивільно-процесуальних документів. Їх основні види.

Вимоги до оформлення цивільно-правових та цивільно-процесуальних документів.

Цивільно-правові договори. Види договорів.

Господарські договори.

Позови у цивільному судочинстві. Види позовів.

Поняття позовної заяви. Види позовних заяв.

Документи, що визначають цивільну правосуб'єктність фізичних осіб.

Документи, що регулюють право спадкування.

Документи, що регулюють трудові спори.

Документальне підтвердження операцій купівлі-продажу, найму, оренди, приватизації.

Типові структури цивільно-правових документів.

Складання й оформлення цивільно-правових та цивільно-процесуальних документів.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 2							
Тема № 1: Юридичне документознавство як навчальна дисципліна. Юридичний документ як матеріальний носій правової інформації.	12	2	2			8	
Тема № 2: Юридична техніка як інструмент укладання правових актів. Правозастосовні помилки як порушення вимог юридичної техніки.	12	2	2			8	
Тема №3: Система структурних одиниць юридичних документів. Правила оформлення реквізитів.	10		4			6	
Тема № 4: Організація сучасного діловодства.	10			4		6	
Тема № 5: Техніка створення документів управлінської діяльності. Типові помилки та шляхи їх усунення.	12			4		8	
Тема № 6: Техніка створення кримінально-правових та кримінально-процесуальних документів. Типові помилки та шляхи їх усунення.	10			2		8	
Тема № 7: Техніка створення адміністративно-правових та адміністративно-процесуальних документів. Типові помилки та шляхи їх усунення.	12			4		8	
Тема № 8: Техніка створення цивільно-правових та цивільно-процесуальних документів. Типові помилки та шляхи їх усунення.	12			4		8	
Всього за семестр:	90	4	8	18	-	60	Залік

4.1.2. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Семестр 2		
Тема № 1: Юридичне документознавство як навчальна дисципліна. Юридичний документ як матеріальний носій правової інформації.		Основна література –1, 4, 5, 8, 9; додаткова література –1, 5, 6, 8, 9, 10
<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати реферат, доповідь на одну із заданих тем. 2. Питання для самоконтролю <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте сучасні матеріальні носії документної інформації. 2. Що таке документ, юридичний документ, документація? 3. Що вивчає документознавство? 4. Назвіть функції документа. 5. Які Ви знаєте ознаки і функції документа? 6. Охарактеризуйте найважливіші закони й нормативно-правові документи, які регулюють процеси документообігу, що були прийняті в Україні в пострадянські часи. 7. Які Ви знаєте класифікації документів? 8. Що Ви можете розповісти про роль інформації в управлінні? 9. Зробити стилістичну правку слів і словосполучень: а) ст. л-т. м-ції Клименчук І. М.; б) о/у ВКР Сарненського РВ; в) вказаним особам було роз'яснено; г) у відповідності до ст.120 КПК України роз'яснений їх обов'язок; д) місцем події являється територія. Територія складу складає; е) Зареєстровано в КОЗП 22.02.2000 р. за №212; є) від 3.03.2000 року; ж) 5.05.1979 року народження; з) по місцю проживання; и) Чи пригодні для ідентифікації? і) підозрюємий; к) по національності українка; л) могли одихнути; м) він являється; м) як виясилось; н) опечатаний печаткою; о) записано правильно; п) родинний стан. 		
Тема №2: Юридична техніка як інструмент укладання правових актів. Правозастосовні помилки як порушення вимог юридичної техніки.		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати реферат, доповідь на одну із заданих тем. 2. Питання для самоконтролю <ol style="list-style-type: none"> 1. Які Ви знаєте завдання й принципи юридичної техніки? 2. Що належить до технічних засобів? 3. За допомогою яких способів досягається чіткий виклад і зрозуміле лінгвістичне формулювання правових норм? 4. Що входить у поняття технічні правила? 5. Що входить у поняття технічні прийоми? 6. Які Ви знаєте елементи юридичної техніки? 7. Перерахуйте правові вимоги, що висуваються до правозастосовних актів. 8. Перерахуйте логічні вимоги, що висуваються до правозастосовних актів. 9. Перерахуйте структурні вимоги, що висуваються до правозастосовних актів. 10. Перерахуйте лінгвістичні вимоги, що висуваються до правозастосовних актів. 11. Які ви знаєте лінгвістичні правила-вимоги юридичної техніки до юридичних документів? 12. Чи можна використовувати тавтологічні й плеонастичні конструкції в юридичних документах? 13. Що ви можете розповісти про вживання іншомовної лексики в текстах юридичних документів? 14. Чи можна в юридичних документах уживати полісемічні, синонімічні, паронімічні терміни? 15. В яких документах можна вживати жаргонну, 		Основна література – 1, ,4, 7, 8, 9; додаткова література –1, 4, 5, 7, 9, 10

	<p>просторічну, розмовну, діалектну, арготичну, професійну, лайливу лексику?</p> <p>16. Що ви можете розповісти про синтаксичні особливості юридичних документів?</p> <p>17. Що ви можете розповісти про стилістичні особливості юридичних документів?</p>	
	Тема № 3: Система структурних одиниць юридичних документів. Правила оформлення реквізитів.	
	<p>1. Підготувати реферат, доповідь на одну із заданих тем.</p> <p>2. Питання для самоконтролю</p> <p>1. Що таке бланк документа? Назвіть види бланків.</p> <p>2. Назвіть обов'язкові реквізити документа.</p> <p>3. Що таке формуляр-зразок документа?</p> <p>4. Назвіть відомі Вам способи розташування реквізитів.</p> <p>5. Що таке юридична сила документа?</p> <p>6. Які Ви знаєте способи засвідчення документа?</p> <p>7. Які Ви знаєте мовні вимоги до оформлення реквізитів документів?</p> <p>8. Охарактеризуйте композиційні особливості юридичних документів.</p> <p>9. Що таке затвердження документа?</p> <p>10. Законспектувати наказ МВС України від 20.04.2011.</p> <p>11. Відпрацювання варіантів оформлення основних реквізитів.</p>	Основна література –1, 3, 4, 8, 9; додаткова література –1, 4, 5, 6, 8
	Тема №4: Організація сучасного діловодства.	
	<p>1. Підготувати реферат, доповідь на одну із заданих тем.</p> <p>2. Питання для самоконтролю.</p> <p>1. Що таке справочинство?</p> <p>2. Що таке конфіденційне справочинство?</p> <p>3. Конфіденційний документ – це...</p> <p>4. Що ви можете розповісти про методи захисту документів від несанкціонованого доступу?</p> <p>5. Для чого потрібен контроль за виконанням документів?</p> <p>6. Що ви можете розповісти про архівне зберігання?</p> <p>7. В чому полягають особливості архівного зберігання документів. які створюються в ОВС України?</p> <p>8. Назвіть визначення поняття правозастосовних помилок.</p> <p>9. Які ви знаєте види правозастосовних помилок?</p> <p>10. Що ви можете розповісти про посилення як прийом юридичної техніки?</p> <p>11. Які ви знаєте правові помилки, яких припускаються в юридичних документах?</p> <p>12. Які ви знаєте логічні помилки, яких припускаються в юридичних документах?</p>	Основна література –1, 3, 5, 7 8, 9; додаткова література –2, 4, 6, 7, 8
	Тема № 5: Техніка створення документів управлінської діяльності. Типові помилки та шляхи їх усунення.	
	<p>1. Підготувати реферат, доповідь на одну із запропонованих тем.</p> <p>2. Питання для самоконтролю</p> <p>1. Які Ви знаєте види організаційно-правових документів?</p> <p>2. Які вимоги висуваються до складання й оформлення організаційних документів?</p> <p>3. Що Ви можете розповісти про процедуру видання розпорядчих документів?</p> <p>4. Які Ви знаєте види розпорядчих документів?</p> <p>5. Які вимоги висуваються до мови текстів розпорядчих документів?</p> <p>6. У чому полягає сутність кадрових документів?</p> <p>7. Які Ви знаєте види кадрових документів?</p> <p>8. Назвіть мовностилістичні особливості кадрових документів.</p> <p>9. У чому полягає сутність довідково-інформаційних</p>	Основна література –1, 2, 4, 6, 9; додаткова література – 2, 3, 5, 6, 7, 8

	<p>документів?</p> <p>10. Які Ви знаєте види довідково-інформаційних документів?</p> <p>11. Які Ви знаєте композиційні частини документа?</p> <p>12. Що Ви можете розповісти про форми звертання, які вживаються в документах?</p> <p>13. У чому полягає сутність організаційно-правових документів?</p> <p>14. Що містять в собі кадрові документи?</p> <p>15. Які Ви знаєте види кадрових документів?</p>	
	Тема № 6: Техніка створення кримінально-правових та кримінально-процесуальних документів. Типові помилки та шляхи їх усунення.	
	<p>1. Підготувати реферат, доповідь на одну із запропонованих тем.</p> <p>2. Питання для самоконтролю</p> <p>1. Що таке кримінальний процесуальний документ?</p> <p>2. Які Ви знаєте ознаки кримінального процесуального документа?</p> <p>3. Назвіть класифікації кримінальних процесуальних документів.</p> <p>4. У чому полягає особливість мови кримінальних процесуальних документів?</p> <p>5. Що Ви можете розповісти про форму і зміст кримінальних процесуальних документів?</p> <p>6. З яких частин складається постанова про порушення кримінальної справи?</p> <p>7. З яких частин складається обвинувальний висновок?</p> <p>8. Перерахуйте вимоги Кримінального процесуального кодексу України до форми й змісту кримінальних процесуальних документів.</p> <p>9. Які вимоги юридичної техніки висуваються до кримінальних процесуальних документів?</p> <p>10. Назвіть типові помилки, яких припускаються в кримінальних процесуальних документах.</p>	Основна література – 1, 4, 7, 8, 9; додаткова література – 1, 4, 5, 7, 9, 10
	Тема №7: Техніка створення адміністративно-правових та адміністративно-процесуальних документів. Типові помилки та шляхи їх усунення.	
	<p>2. Питання для самоконтролю</p> <p>1. Назвіть класифікації адміністративно-правових документів.</p> <p>2. У чому полягає особливість мови адміністративно-правових документів?</p> <p>3. Що Ви можете розповісти про форму і зміст адміністративно-правових документів?</p> <p>4. Охарактеризуйте основні адміністративні документи.</p> <p>5. Охарактеризуйте допоміжні адміністративні документи.</p> <p>6. Що відображають адміністративно-правові документи?</p> <p>7. Що таке адміністративний протокол? Охарактеризуйте його.</p> <p>8. Дайте характеристику адміністративній постанові.</p> <p>9. Які вимоги юридичної техніки висуваються до адміністративно-правових документів?</p> <p>10. Назвіть типові помилки, яких припускаються в адміністративно-правових документах.</p> <p>11. Які ви знаєте лінгвістичні помилки, яких припускаються в юридичних документах?</p> <p>12. Які ви знаєте логіко-лінгвістичні помилки, яких припускаються в юридичних документах?</p>	Основна література – 1, 3, 4, 7, 8, 9; додаткова література – 1, 4, 5, 7, 9, 10
	Тема № 8: Техніка створення цивільно-правових та цивільно-процесуальних документів. Типові помилки та шляхи їх усунення.	
	<p>1. Підготувати реферат, доповідь на одну із запропонованих тем.</p>	Основна література – 1, 2, 4, 7, 8, 9; додаткова література – 1, 3, 5, 7, 9,

	<p>2. Питання для самоконтролю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягають особливості цивільних процесуальних документів порівняно з кримінально-процесуальними? 2. Що відображають цивільно-правові документи? 3. Що таке договір? 4. Що Ви можете розповісти про види цивільних процесуальних документів? 5. Яких вимог слід дотримуватися при складанні цивільних процесуальних документів? 6. Які ви знаєте види договорів? 7. Які ви знаєте види позовних заяв? 8. Які вимоги юридичної техніки висуваються до цивільно-правових документів? 9. Назвіть типові помилки, яких припускаються в цивільно-правових документах. 10. Назвіть мовностилістичні особливості цивільно-правових документів. 11. Які ви знаєте структурні помилки, яких припускаються в юридичних документах? 	10
--	--	----

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Виникнення діловодства.
2. Складання документів за часів Київської Русі.
3. Актове діловодство.
4. Діловодство в Запорозькій Січі.
5. Наказове діловодство.
6. Колезьке діловодство.
7. Виконавче діловодство.
8. Сучасне діловодство в Україні.
9. Законодавче регулювання діловодства.
10. Нормативно-методичне регулювання діловодства.
11. Основні поняття діловодства.
12. Призначення та класифікація документів.
13. Організація діловодства в установах.
14. Поняття про формуляр-зразок та реквізити документів.
15. Датування та індексація документів.
16. Адресування та оформлення тексту документа.
17. Погодження та засвідчення документів.
18. Проставлення позначок на документах.
19. Організаційні форми роботи з документами.
20. Приймання, опрацювання і розподіл документів, що надходять.
21. Правила опрацювання вихідних документів.
22. Загальні правила реєстрації документів.
23. Значення і види контролю документів. Форми контролю.
24. Розпізнавання істинних і підроблених документів.
25. Складання номенклатури справ.
26. Правила формування справ.
27. Оформлення справ.
28. Складання описів справ.
29. Правила передачі справ на зберігання.
30. Архівне зберігання документів.
31. Видача документів з архіву.
32. Систематизація документів в архіві в електронній формі.
33. Забезпечення зберігання документів в електронній формі

5.1.2. Теми курсових робіт не передбачено програмою

5.1.3. Теми наукових робіт не передбачено програмою

6. Методи навчання

Основними організаційними формами вивчення курсу є лекції, семінарські, практичні заняття, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань та контролюючі заходи – залік.

Під час лекційного курсу доцільно використовувати мультимедійну презентацію кожної теми.

На лекціях і практичних заняттях варто використовувати словесні (розповідь-пояснення, бесіда), практичні (написання зразків, оформлення макетів документів) та наочні методи навчання.

Крім традиційних, можуть бути використані також методи активного навчання: ділова гра, аналіз конкретних ситуацій. Обговорення проблемних питань доречно проводити у вигляді дискусій.

До методів навчання, у процесі яких проявляється та оцінюється індивідуальна діяльність студентів, варто віднести позааудиторну діяльність, а саме – самостійну роботу. Самостійна навчально-пізнавальна діяльність визначається метою, усвідомленою курсантами, визначеними мотивами, реалізується за допомогою самостійних дій, які вимагають розумових, вольових або фізичних зусиль і завершується конкретними результатами.

Позааудиторна робота курсантів, яка може бути використана у роботі, включає в себе і такі ефективні форми: систематична організація і проведення науково-практичних і читацьких конференцій; засідань круглих столів, участь студентів у конкурсах і олімпіадах.

Лекційні питання охоплюють найважливіші теоретичні положення, передбачають вивчення історії становлення та перспективи розвитку української мови. Практичні заняття разом із самостійною роботою дають змогу якісно опрацювати новий матеріал на рівні вмінь і навичок, закріпити знання з теоретичного курсу.

Лекції дозволяють побудувати загальний напрямок оволодіння системою знань, який допоможе самостійно опрацювати матеріал, необхідний при його використанні у практиці професійної діяльності. Для цього у межах кожної теми визначаються питання, обов'язкові для самостійного вивчення, а також плануються під керівництвом викладача індивідуальні завдання для окремих студентів, які передбачають використання монографій, наукових статей, підручників і посібників, співбесіди на індивідуальних консультаціях, написання планів виступів на практичних заняттях тощо.

Основним засобом засвоєння навчального матеріалу є самостійна робота. Проміжні результати одержаних під час самостійної роботи знань курсант може контролювати шляхом відповідей на питання.

Практичні та семінарські заняття покликані перевести знання у площину вмінь і проконтролювати ці вміння наступними засобами: тестовим контролем та підсумковими комплексними завданнями.

Остаточним видом контролю знань і вмінь є підсумковий контроль, що містить питання майже всіх розглянутих тем, і ситуативні комплексні завдання, які потребують від курсантів творчого підходу до вирішення конкретних

мовленнєвих завдань.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль (залік)

1. Предмет, мета, завдання, предмет курсу “Юридичне документознавство”. Місце юридичного документознавства в системі наук.
2. Нормативна база, що регулює процеси роботи з документами.
3. Засоби документування, їх історичний розвиток, сучасна класифікація.
4. Засоби і способи передачі інформації в часі та просторі.
5. Способи документування, їх історичний розвиток і сучасна класифікація.
6. Поняття інформації, основні види інформації відповідно до чинного законодавства.
7. Документ як феномен цивілізації.
8. Визначення документа в державних стандартах, нормативно-правових актах, словниках.
9. Основні функції, ознаки, юридична сила документа.
10. Матеріальні носії документної інформації, їх класифікація та характеристика.
11. Електронний документ: поняття, сфера застосування, особливості оформлення.
12. Фальсифікація документів. Види фальсифікації.
13. Особливості погодження та затвердження документів. Особливості завірення справжності документів.
14. Інформаційна безпека і системи захисту документної інформації від несанкціонованого доступу.
15. Поняття цінної інформації, конфіденційних документів.
16. Система захисту цінної інформації та конфіденційних документів.
17. Захист документної інформації від несанкціонованого доступу.
18. Контроль за виконанням документів. Загальні положення контролю за виконанням документів.
19. Строки виконання документів і доручень.
20. Підготовка документів до зберігання.
21. Визначення цінності документів і документної інформації.
22. Архівне зберігання документів і справ.
23. Оформлення справ тривалого строку зберігання.
24. Поняття цінності документа. Виникнення і розвиток експертизи цінності документів.
25. Класифікація документів, які створюються в процесі управлінської діяльності: за походженням, за стадіями створення, за юридичною силою, за ступенем таємності, за місцем виникнення.
26. Класифікація документів, які створюються в процесі управлінської діяльності: за способом фіксації інформації, за способом виготовлення, за терміном виконання, за ступенем складності, за терміном зберігання.

27. Юридичний документ як письмовий акт, що містить правову інформацію.

28. Класифікації юридичних документів.

29. Нормативно-правовий акт: поняття, правова природа, ознаки, класифікації, властивості.

30. Акти законодавчої влади. Правозастосовні акти Президента та Уряду України.

31. Нормативно-правові акти міністерств і відомств.

32. Правозастосовні акти судових і правоохоронних органів, юридичних осіб.

33. Правозастосовні акти як результат застосування права. Сфера застосування,

призначення, правові властивості, ознаки, функції правозастосовних актів. правозастосовних актів.

34. Призначення, склад і види організаційно-правової документації.

35. Сутність кадрових документів.

36. Особливості оформлення основних видів документів з кадрових питань.

37. Призначення, склад і види інформаційно-довідкових документів.

38. Складання й оформлення організаційно-правових і розпорядчих документів.

39. Організаційно-правові документи: склад, види, вимоги до оформлення.

40. Призначення, види, підготовка, вимоги до оформлення розпорядчих документів.

41. Сфера використання, вимоги до оформлення кадрових документів.

42. Складання й оформлення довідково-інформаційних документів.

43. Поняття кримінальних процесуальних документів, їх класифікація.

44. Типова структура кримінально-процесуальних документів.

45. Вимоги Кримінального процесуального кодексу України до форми й змісту кримінальних процесуальних документів.

46. Поняття адміністративних документів. Сфера їх застосування.

47. Основні адміністративно-правові документи.

48. Допоміжні адміністративно-правові документи.

49. Вимоги до складання й оформлення адміністративно-правових документів.

50. Вимоги до кримінальних процесуальних документів, що ґрунтуються на принципах кримінального процесу.

51. Особливості складання й оформлення процесуальних документів, що відображають клопотання, призначення експертизи.

52. Характеристика процесуальних документів, що відображають заходи забезпечення кримінального провадження, зупинення та закінчення досудового розслідування.

53. Характеристика процесуальних документів, що відображають повідомлення про підозру, слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії.

54. Характеристика документів, що визначають цивільну правосуб'єктність фізичних осіб, трудові спори, право на спадкування.
55. Сфера застосування документів у цивільному процесі.
56. Основні види цивільно-правових документів.8
57. Типові структури цивільно-правових документів.
58. Позов у цивільному судочинстві. Види позовів.
59. Цивільно-правові договори. Види договорів.
60. Зміст, порядок укладання й оформлення цивільно-правових документів.
61. Зміст, порядок укладання й оформлення цивільних процесуальних документів.
62. Посилання як прийом юридичної техніки. Порядок цитування правових приписів.
63. Дія та юридична сила правозастосовних актів.
64. Відмінність правозастосовних актів від нормативно-правових.
65. Класифікація правозастосовних актів.
66. Поділ документів органів правопорядку за напрямом діяльності.
67. Редагування кримінальних процесуальних документів.
68. Редагування адміністративно-правових документів.
69. Реквізит юридичного документа як його інформаційний елемент. Вимоги до розташування реквізитів у документах.
70. Поділ реквізитів документів на постійні та змінні. Обов'язкові реквізити юридичних документів.
71. Юридична техніка як чинник ефективності правозастосовної діяльності. Мета, предмет, об'єкт юридичної техніки.
72. Види юридичної техніки (правотворча, правореалізаційна, правозастосовна, нормотворча, правотлумачна).
73. Судження вчених-правознавців щодо визначення поняття юридичної техніки, її видів, елементів.
74. Юридико-технічні засоби як елементи юридичної техніки.
75. Юридико-технічні прийоми як елементи юридичної техніки.
76. Юридико-технічні правила-вимоги як елементи юридичної техніки.
77. Сутність правових вимог до оформлення юридичних документів.
78. Характеристика логічних вимог до юридичних документів.
79. Сутність структурних вимог до оформлення юридичних документів.
80. Характеристика лінгвістичних вимог до викладу матеріалу в юридичних документах.
81. Юридична помилка: визначення поняття, види.
82. Правозастосовна помилка: визначення поняття, види.
83. Правотворча помилка: визначення поняття, види.
84. Помилки правового характеру, яких припускаються в юридичних документах.
85. Помилки логічного характеру, яких припускаються в юридичних документах.
86. Помилки лінгвістичного та логіко-лінгвістичного характеру, яких припускаються в юридичних документах.

87. Помилки структурного і технічного характеру, яких припускаються в юридичних документах.

88. Засоби усунення помилок, що виникають у процесі складання юридичних документів.

89. Стандартизація управлінських документів. Редагування управлінських документів.

90. Редагування цивільно-правових і цивільних процесуальних документів.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та семестровий контроль.

Поточний контроль. Проводиться науково-педагогічними працівниками під час навчальних занять. Метою поточного контролю є забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти в процесі навчання, перевірка готовності здобувачів до виконання наступних навчальних завдань, а також підвищення їх навчальної мотивації.

При обліку успішності здобувачів в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання завдань для самостійного опрацювання, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); виконання курсових робіт; контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Усі види робіт оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку або має пропуск за навчальні заняття чи самостійну роботу, зобов'язаний відпрацювати незадовільну оцінку та/або пропуск.

За результатами поточного контролю здобувач вищої освіти може отримати максимально 50 балів: 25 балів – за навчальну роботу; 25 балів – за самостійну роботу.

Результат навчальної роботи здобувача за семестр розраховується як середнє арифметичне значення всіх отриманих оцінок за навчальні заняття протягом семестру, яке округлюється до однієї десятої й виставляється викладачем в журнал обліку роботи академічної групи окремою колонкою.

Аналогічно розраховується результат самостійної роботи здобувача за семестр – середнє арифметичне значення всіх отриманих оцінок за самостійну роботу протягом семестру, яке округлюється до однієї десятої. Округлений підсумковий результат самостійної роботи вноситься до журналу обліку роботи академічної групи викладачем окремою колонкою.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середнє арифметичне значення з

оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів} \\ \text{(перед підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = ((\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять за} \\ \text{семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array}) / \quad 2) * 10$$

Семестровий контроль. Проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному завершальному етапі вивчення навчальної дисципліни (освітнього компоненту) і включає в себе семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти.

Для обліку результатів навчання використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. **Присутність здобувача на проведенні підсумкового контролю (залік, екзамен) обов'язкова.** Якщо здобувач не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у заліково-екзаменаційну відомість відмітку «не з'явився».

Семестровий контроль успішності, зазвичай проводиться у формі екзамену, заліку (заліку та екзамену) з конкретної навчальної дисципліни або окремої її завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою такої навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни в поточному семестрі з цієї дисципліни.

Семестровий екзамен – це форма семестрового контролю засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни (окремої її завершеної частини) за семестр, що проводиться як контрольний захід.

Семестровий залік – це форма семестрового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем навчального матеріалу з дисципліни (окремої її завершеної частини) на підставі результатів виконаних ним завдань і певних видів робіт під час навчальних занять. Ці результати також можуть зараховуватися як підсумок поточного контролю без додаткового опитування здобувачів вищої освіти.

Оцінювання здобувачів під час семестрових екзаменів і заліків здійснюється за національною шкалою. Для переводу оцінок, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (заліку, екзамені), яка використовується при розрахунку успішності здобувача, становить – **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем (50, 40, 30, 0)}$$

Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин (протягом місяця не подали відповідні документи директору інституту, філії), вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Такий здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий контроль під час ліквідації академічної заборгованості, визначеної окремим графіком інститутом (філією).

Якщо по навчальній дисципліні передбачений захист курсової роботи та підсумковий контроль (екзамен) – здобувач допускається до екзамену, після захисту курсової роботи.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі заліку чи екзамену, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середнє арифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр} : 2$$

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно (“зараховано”)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
80 – 89	Добре (“зараховано”)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального, робота з двома-трьома незначними помилками
75 – 79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками

65 –74	Задовільно (“зараховано”)	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома незначними посилками
60 – 64		E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи несформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
21–59	Незадовільно (“не зараховано”)	FX	« Умовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи несформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (із можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1–20		F	« Безумовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу неосвоєний, необхідні практичні навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Навчальна та наукова література:

1. Василенко В. Риторична культура професійного мовлення : курс лекцій : навч. посіб. для здобувачів гуманіт. ф-тів закл. вищ. освіти / Сумс. філ. Харків. нац. ун-ту внутр. справ. Суми, 2023. 377 с.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/addf82b2-b897-41b8-bc1b-9e50e8ab2687>

2. Василенко В.А. Термінологія в сучасній правотворчості. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія». Збірник наукових праць. Випуск 43. Том 1. Міжнародний гуманітарний університет. 2019. Вид.-во «Гельветика». Одеса. С. 143-146.

URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v43/part_1/36.pdf

3. Довгополова Г.Г., Василенко В.А. Складання тексту юридичного документа: методичні вказівки. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Вип. 73. 2024. С. 232-235. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-1-34>

4. Кікінчук В. Ю. Адміністративно-правове забезпечення кадрових процедур у Національній поліції України. *Верховенство права*. 2019. № 2. С. 39-43.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3c3653f1-f289-498a-ae59-57801ff90fa5/content>

5. Красницька А.В., Підвисоцький В.В. Юридичне документознавство. Мультимедійний посібник. Київ :НАВС. 2019

URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/legal_documentation/info/author.html

6. Тетарчук І., Дяків Т. Юридичне документознавство. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр навч. Літерат. 2020. 164. с.

URL: <https://www.scribd.com/document/605710828/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%AE%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE>

7. Українська мова професійного спрямування (Мовні норми): навч. посіб. / уклад. Н. І. Єльнікова, І. М. Голопич, Д. В. Полтавська; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2019. 182 с.

URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6524>

8. Українська мова для юристів / Зайцева І.В., Калита О.П., Скуратівська Г.В., Павлова А.К.: Видавничо-інформаційний центр НУДПСУ, 2018. 430 с.

URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1805_49979488.pdf

9. Шкіцька І. Управлінське документознавство. Навчальний посібник. Вид. 2-ге, оновл. Та доп. Тернопіль : ТНЕУ. 2020. 382 с. URL:

http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38608/1/Shkitska_Upravl_documentozn-2020.pdf

10. Юридичне документознавство : навчальний посібник /С.С. Вітвіцький, О.М. Мердова, Л.П. Петришин, А.П. Сахно, І.К. Хозлу; за заг. ред. С.С. Вітвіцького. 2-ге вид. доповн. та переробл. Кропивницький ДонДУВС, 2022. 203 с.

URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Navchalnyy_posibnyk_YUrydychne_dokumentoznavstvo-dlia-V.YA.pdf

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Василенко В.А., Довгополова Г.Г. Гендерно маркована лексика як чинник формування гендерно чутливого середовища на заняттях мовознавчого спрямування у вищій школі. Сучасні тенденції забезпечення гендерного балансу в умовах Євроінтеграції: матеріали інформаційно-просвітницького форуму (17 березня 2023 р.). Кропивницький, 2023. С.264-267.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4190ece2-1f27-418b-9dd6-a840aff5f172/content>

2. Василенко В.А., Довгополова Г.Г. Структурні компоненти комунікативної компетентності в процесі лінгвістичної підготовки майбутніх правознавців. Закарпатські філологічні студії, 2023. №27. Т. 2. С. 134-138.

URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/27/part_2/25.pdf

3. Василенко В.А. Лінгводидактичні ресурси формування культури професійного мовлення. Правова наука і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 трав. 2021р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ. Суми: Видав. дім «Ельдорадо», 2021. С. 117-119.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/80ee79f9-305d-4edf-a4b0-d9f2ec20e7b7>

4. Василенко В.А. Мовне оформлення письмового юридичного дискурсу. Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції. Суми, 19-20 травня, 2023. С. 155-157.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/7994f0ac-d17e-4e43-ab2d-e50523054f2c>

5. Василенко В.А. Стилiстична нейтралiзацiя сучасної термiнолeксики. Харкiвський нацiональний унiверситет внутрiшнiх справ: 20 рокiв у статусi нацiонального : матерiали мiжнар. наук.-практ. конф. (м. Харкiв, 2 берез. 2021 р.) / редкол.: В. В. Сокурeнко (голова), Д. В. Швець (заст. голови), О. М. Бандурка та iн. ; упоряд. В. А. Гречeнко ; МВС України, Харкiв. нац. ун-т внутр. справ. Харкiв : ХНУВС, 2021. С. 165-168.

URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10218>

6. Василенко В.А., Даниленко А.В. Формування лінгвальної культури у юридичній діяльності. Донецький юридичний інститут МВС України: освітні традиції, перевірені часом: матеріали Міжнародної науково-практичної

конференції (м. Маріуполь, 28 квітня 2021 року). Донецький юридичний інституту МВС України. К.: ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 2021. С. 83-87.

URL: <http://29yjmo6.257.cz/bitstream/123456789/13065/1/60-%D1%80%D1%96%D1%87%D1%87%D1%8F%20%D0%94%D0%AE%D0%86.pdf>

7. Vasylenko V., Dovhopolova H. Innovative technologies in the process of foreign language training of future lawyers. Modern ways of solving the latest problems in science: Proceedings of the XXXVII International Scientific and Practical Conference, September 20 – 23, 2022. Varna, Bulgaria, 2022. P. 324–328.

URL: <https://isg-konf.com/modern-ways-of-solving-the-latest-problems-in-science/>

8. Vasylenko V., Dovhopolova H. Development of students' communicative competence in the context of reading foreign language texts. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка». Вип. 59. Т. 1. 2023. С. 318-323.

URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/59_2023/part_1/49.pdf

9. Vasylenko V.A., Samoilova Yu.I. Some aspects of case method use in the process of training of future lawyers. Інноваційна педагогіка: науковий журнал. Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 56. Том 2. С.124-127.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/68cf3d90-d656-48c3-a053-03192a46eb99/content>

10. Vasylenko V., Samoilova Yu., Matviievskyi D., Seliunina N. Case study method in the process of training of future lawyers and law-enforcement officers (on the example of the English language learning). Development of modern science, experience and trends: Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference, 14-15.10. 2022. Boston, USA, 2022. Pp. 208-212.

URL: <https://isg-konf.com/development-of-modern-science-experience-and-trends/>

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2704-19>.

2. Деякі питання документування управлінської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF>.

3. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: наказ Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2704-19>.

2. Деякі питання документування управлінської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF>.

3. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: наказ Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Академічний тлумачний словник української мови (1970 – 1980).

URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

2. Культура мови на щодень.

URL: <http://kultura-movy.wikidot.com/about>

3. Культура слова: мовностилістичні поради.

URL: <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>

4. Сто експрес-уроків української.

URL: <http://xn--80aafnzkiym.xn--j1amh/7/9/314-100-ekspres-urokv-ukraiinskoii.html>.

5. Уроки державної мови.

URL: <http://mova.kreschatic.kiev.ua/index.php>.